

WIE WEL DOET
WEL ONTMOET
BETSY

DOOR

ROTTERDAM
J. M. BREDÉE's BOEKHANDEL EN UITGEVERS-MIJ.

Maar toen hij den volgende morgen . . .

[blz. 8.

WIE WÈL DOET, WÈL ONTMOET.

DOOR

BETSY

TWEEDE, HERZIENE DRUK.

ROTTERDAM

J. M. BREDEE'S BOEKHANDEL EN UITGEVERS-MIJ.

N.V. DRUKKERIJ V/M KOEN & KNUTTEL — GORDEL

I.

't Was op een kouden Februaridag van het jaar 1818 dat te Bazel, in Zwitserland, in een eenvoudig vertrek, een jonge student aan zijn schrijftafel zat, met een opengeslagen studieboek voor zich.

Hij zag er bleek en zwak uit, als iemand, die pas ernstig ziek is geweest, wat dan ook werkelijk het geval was. Zware koortsen hadden zijn jonge leven bedreigd. Maar hij was ze te boven gekomen, en nu, schoon nog niet gehéél hersteld, weer vol hoop en moed voor de toekomst, die mooie toekomst, waarin hij zich, naar zijn innigsten hartewensch, al op den kansel zag van een of ander dorpskerkje, om er den menschen de blijde boodschap te brengen van Gods genade en zondaarsliefde, en hen tot Jezus te leiden, in wien hijzelf zijn Verlosser en Koning had gevonden, en dien hij liefhad met al de warmte van zijn jonge hart.

't Was dan ook met een blij, dankbaar gevoel dat hij zich, na weken van gedwongen rust, weer aan den arbeid had gezet, vast besloten door verdubbelde ijver den verloren tijd in te halen.

Maar was zijn geest al gewillig, zijn lichaam was nog zwak. Het ingespannen denken vermoeide hem, en juist had hij zijn pen weer eens neergelegd en zijn stoel wat dichterbij de groote kachel geschoven, — hij was nu dubbel gevoelig voor de koude — toen

de juffrouw, bij wie hij zijn kamers had, aan zijn deur klopte, en een bezoeker aanmeldde, een vreemden man, die Mijnheer verzocht te spreken. „Hij ziet er erg arm uit. 't Lijkt wel een bedelaar,” kwam er bedenkelijk achteraan.

Dit laatste was echter voor den student geen reden om hem niet te ontvangen; want hij was een vriendelijke, goedhartige jongen, die ieder mensch als een broeder of zuster beschouwde, en ook gaarne als zoodanig behandelde. Bovendien was een weinig afleiding hem op dat oogenblik niet onwelkom. De juffrouw moest dat heerschap dus maar bij hem laten, zei hij; en het duurde niet lang of de onbekende bezoeker stond vóór hem.

't Was een jammerlijke verschijning; de juffrouw had er niets te veel van gezegd; een man, in de kracht van het leven, maar die er in zijn versleten plunje, met zijn bleek, ingevallen, verkleumd gezicht en holle oogen zoo deerniswaardig uitzag, dat de jonge Ludwig — zoo heette onze student — al aanstonds medelijden met hem kreeg.

„Wel, vriend?” begroette hij hem. En zijn toon klonk zoo welwillend en zijn gezicht stond zoo vriendelijk, dat de man, bij het binnentreden zichtbaar met zichzelf verlegen, aanstonds moed vatte en zonder omwegen verslag ging doen van de reden van zijn komst.

Hij was ambachtsman, maar had door langdurige ziekte in geen maanden kunnen werken. Daardoor hadden niet alleen al dien tijd zijn verdiensten stilgestaan, maar waren ook zijn weinige spaarduitjes er bij ingeteerd. En nu leed hij gebrek, had haast

geen bleeren meer aan het lijf, en werk kon hij niet vinden; want zooals hij er nu uitzag, wilde niemand hem hebben.

Dit was de hoofdinhoud van zijn droevig verhaal; en de bescheidenheid en eenvoud, waarmee de man het alles vertelde en de hem gedane vragen beantwoordde, toonden duidelijk; dat hij geen beroepsbedelaar was en zich zijner armoede diep schaamde.

Vriend Ludwig had dit ook al gauw gemerkt en hem met klimmend medelijden aangehoord. „Je moet dien kerel helpen,” gebood hij zichzelf. „Jij hebt het in je ziekte zoo goed gehad; 't heeft je aan niets ontbroken; en die arme sukkel hier heeft alles moeten ontberen en verkeert thans in den grootsten nood. Je moet hem helpen, hoor, zooveel je kunt; dat is je plicht.” En opstaande ging hij naar zijn kast, nam er een borstrok uit, en gaf dien aan den man met de woorden: „Ik zie dat je geen borstrok aan hebt, vriend. Ziedaar; ga maar even in de kamer hiernaast, dan kan je hem dadelijk aantrekken.”

Met een uitdrukking van verlegenheid, blijdschap en dankbaarheid op het verarmde gezicht verliet de man het vertrek, om aan het zeker niet alledaagsche bevel te gehoorzamen; en van deze gelegenheid maakte ons studentje gebruik om eens gauw zijn kasten na te zien, en alles bij elkaar te zoeken. wat hij maar eenigszins dacht te kunnen missen.

't Werd heusch een heel pak: nog twee andere borstrokken, een vest, een kort jasje, een wollen muts en een paar schoenen. Een zakje poeder-chocolade moest er ook nog bij; daar had deze arme stakker, vond hij, nu meer behoefte aan dan hij. En daar

hij op dat oogenblik voor zijn doen nogal tamelijk bij kas was, wikkelde hij een paar rijksdaalders ¹⁾ in een papiertje, en schreef daarop: Vertrouw op God; Hij helpt in nood.

Hij was ter nauwernood klaar met inpakken, toen de man, met zijn helderen, warmen borstrok aan, de kamer weer binnenkwam, waar de nieuwe, nog grootere verrassing hem wachtte.

Wat er inzat, in dat zware pak, dat de vriendelijke gever hem met een lachje en een bemoedigend toespraakje overreikte, was hem nog een geheim; maar dat het wat goeds was, werd niet door hem betwijfeld. En heel wat vroolijker dan hij gekomen was nam hij, onder herhaalde dankbetuigingen en hartelijke zegenwenschen, afscheid van zijn weldoener.

Deze gevoelde zich intusschen minstens even verheugd als de beweldadigde; want het woord van den wijzen Spreukendichter: „Die zich des armen ontfermt, leent den Heere,” was hem in de gedachten gekomen. En hij vond het heerlijk, den Heere iets te mogen leenen van wat Hijzelf hem gegeven had.

---

1) In Hollands geld berekend.

II.

Aan den avond van dienzelfden dag kreeg onze jonge man opnieuw bezoek, maar nu van zijn dokter.

Deze nam zijn patiënt nog eens nauwkeurig in 't verhoor, voelde hem den pols en zeide toen op monteren toon: „Nu, vriend, je bent alweer klaar. Ik wensch je geluk. 't Is goed afgelopen met je. Je hebt alleen nog een flinke dosis kracht nodig. Maar dáár kan de apotheek je niet verder aan helpen, man! Dat moet de buitenlucht doen. Hier in de stad is geen verdere beterschap voor je. Een reisje is voor jou op 't oogenblik de beste medicijn. Je zorgt dus maar dat je er uit komt, en wel hoe eerder hoe liever.”

Deze raad, hoe goed ook bedoeld, viel vriend Ludwig niet mee. Een reisje! De dokter had mooi praten. Niet dat een uitstapje hem niet toelachte; maar — reizen kostte geld; en hij was toch maar een arme student, die 's morgens zeker geen twee rijksdaalders had kunnen weggeven, als hij geweten had, welk recept zijn dokter hem 's avonds zou voorschrijven. En dan de bres, die hij pas in zijn kleerkast geschoten had! Die kwam hem nu ook wonder-slecht te pas; te meer wijl zijn voorraad toch al niet groot was. Maar hij maakte zijn bezwaren met geen enkel woord aan zijn dokter bekend, en dankte lachend, toen deze hem bij het scheiden een

goede reis toewenschte, en hem met zijn overleggingen alleen liet.

Gewetenswroeging over zijn vrijgevigheid had hij niet, maar bij nader indenken begon zijn verstand er hem toch wel een beetje over aan te klagen. „Daar heb je nu je hart weer met je hoofd laten wegloopen,” verweet hij zich. „Je hadt dien man toch best wat minder kunnen geven. Nu zit je zelf in het nauw, en hebt niet eens het noodige voor je reis.”

Gelukkig waren die verontrustende gedachten niet in staat hem lang wakker te houden, toen hij een poosje later naar bed ging. Hij sliep dien nacht zelfs heel gerust, en nog wel zonder er van te droomen. Maar toen hij den volgenden morgen bij het ontwaken een mooie laken jas over den stoel bij zijn bed zag hangen, moest hij toch eerst eens goed zijn oogen uitwrijven, om zich te overtuigen, dat hij wel degelijk uitgeslapen, en het geen verbeelding was, wat hij daar zag.

Een jas? Hoe kwam *die* daar?

Hij wist er geen anderen uitleg voor, dan dat een van zijn vrienden op zijn kamer was geweest terwijl hij sliep, — tijdens zijn ziekte sloot hij zijn kamerdeur 's avonds niet af, en hadden zijn bezoekers vrijen toegang. — Deze, zoo overlegde hij, had die jas daar zeker om de een of andere reden zoolang achtergelaten, vergeten mee te nemen misschien, en zou er straks wel om komen.

Maar wat was dat daar, op dien anderen stoel? Dat leken ook wel kleeven. Toch niet van hem. Niemand zou ze uit zijn kast gehaald en daar neergelegd hebben.

Daar moest hij het zijne van hebben.

Fluks stond hij op, zijn hoofdkussen half uit bed trekkend door de haastige beweging. Bom! Daar valt iets hard op den grond. Een klein pakje ziet hij voor zijn voeten liggen. Wat is dat nu weer?! Met verwonderd gezicht raapt hij het op, maakt het open. — Vier rijksdaalders in een papiertje!

Nu begrijpt hij er niets meer van! Dat geld kan niet bij toeval onder zijn kussen verzeild zijn. Dat moet de een of ander daar opzettelijk neergelegd hebben. Maar wie? En waarom?

Terwijl hij met vorschenden blik, bij het schemerig morgenlicht, zijn kamer rondkijkt, of er nergens iemand in een hoekje zit, ziet hij op de tafel een beschreven stukje papier liggen. Hij neemt het op en leest: „De Heer geeft het Zijnen beminde in den slaap.”

Nu was het raadsel opgelost. Nu behoefde hij niet langer naar de herkomst van dat alles te gissen. Het was een geschenk; een geschenk van den Heer-zelf; dat geld, en dan natuurlijk die jas en al het andere ook; want telkens deed hij weer een nieuwe ontdekking.

Met een wonderlijk gevoel van blijdschap en dankbaarheid ging hij alles bekijken. Hij kon zijn oogen niet gelooven. En zijn verbazing steeg, zoo dikwijls hij ontdekte dat hij, voor elk stuk, den vorigen dag door hem weggeschonken, thans het dubbele terug ontving. Hij had niemand van het bezoek van dien armen man verteld; geen schepsel wist, wat hij hem gegeven had; en toch leek het, te oordeelen naar wat hier vóór hem lag, of er iemand naast hem had

gestaan, die elk stuk, dat hij weggaf, nauwkeurig had opgeteekend. Immers voor zijn drie, reeds langgedragen borstrokken kreeg hij er zes, bijna-nieuwe, terug. Voor zijn schoenen stonden daar een paar laarzen. En kijk! Voor zijn muts had hij een hoed; voor zijn oude vest een ander, dat wel splinternieuw leek; en voor het kale, korte jasje hing daar die mooie overjas. Zijn twee rijkdaalders waren ook verdubbeld. En, waarlijk — daar stond nog een bus chocolade ook!

Geheel verslagen stond hij al die onverwachte schatten aan te staren, zijn hart vervuld met lof en dank jegens zijn trouwen God, die wel wist wat hij noodig had, en hem zoo verrassend en zoo te rechter tijd had geholpen. Wat had die zorgende Hemelvader zijn schijnbaar zoo wijze redeneeringen van den vorigen avond nu toch heerlijk tot dwaasheid gemaakt! Wist hij nu maar, wien de hemelsche Zender van al die goede gaven als Zijn bode gebruikt had!

Maar dáár kon hij met al zijn denken en gissen niet achter komen.

III.

Dienzelfden morgen had vriend Ludwig een boodschap te doen bij een zekere heer B., een schilder, met wien hij nog niet lang geleden kennis gemaakt had. Op diens kamer gekomen trof hem de schalksche blik, waarmee hij werd begroet, en het moeilijk bedwongen lachje, dat onder het gesprek telkens om des schilders lippen speelde; en opeens schoot het door zijn hoofd: „Zou *die* er misschien van weten?”

Dadelijk ging hij aan het polsen.

„Ik weet het niet, mijnheer B.,” zoo begon hij, „maar aan uw gezicht zou ik zeggen, dat u me wel vertellen kunt, wie er gisteravond, terwijl ik sliep, op mijn kamer is geweest, en er zulke goede zaken heeft achtergelaten. Raad ik het niet?”

„Wel, wel!” lachte de schilder, „ik wist niet dat ik zóó slecht geheimen kon bewaren. Maar, het is nu eenmaal zoo. Jokken mag ik niet; dus zal ik je maar gelijk geven. Maar alles zul je toch niet van me te weten komen, mannetje. — Nee, nee! nog geen bedankjes; want laat me beginnen met je te vertellen, dat er niets van *mij* bij is. Dat *ik* het je gisteravond gebracht heb, mag je wel weten; maar naar de gever moet je me maar niet vragen. Dat is en blijft een N.^{ne} N.^{ne}. Je zou er trouwens weinig aan hebben of ik je zijn naam al noemde, want het is iemand, dien je volstrekt niet kent.”

„Maar vertel me dan toch eens, mijnheer B.”, verzocht Ludwig, „waarom die onbekende dan juist mij, en juist gisteren, dat alles gezonden heeft.”

„Nu, dat wil ik graag doen,” bewilligde de ander. „Die heer is een kennis van me. Hij had een zoon, wien ik schilderles gaf. Maar dat jongmenschen is, helaas, gestorven; dat is nu ruim een jaar geleden. — En nu vroeg zijn vader me niet lang daarna, of ik geen braven, onbemiddelden student wist, dien hij genoeg zou kunnen doen met eenige nog zoo goed als nieuwe kleederen van zijn zoon. Andere jongens heeft hij niet, en zelf kan hij ze niet dragen; en hij vond het jammer ze ongebruikt te laten liggen, terwijl een ander er misschien mee geholpen zou zijn. — Jou kende ik toen nog niet, en een ander geschikt persoon wist ik er op dat oogenblik niet voor; en dus beloofde ik den ouden heer, het in gedachten te zullen houden, en hem te waarschuwen, zoodra hij ze goed aan den man kon brengen. Maar tot mijn schande moet ik bekennen, dat het me later heelemaal door m'n hoofd is gegaan. Ik heb er nooit meer aan gedacht tot ik gisteravond je dokter sprak. Ik vroeg hem naar je. En toen ik van het voorgescreven reisje hoorde, schoot me opeens mijn belofte te binnen. Ha, dacht ik, daar heb je nu den aangewezen kandidaat voor de kleeren! Domoor, dat je daar niet eerder op gekomen bent. En nu hij op reis moet, zullen ze hem zeker dubbel te pas komen. — Zoodra de dokter weg was, trok ik m'n jas aan en stapte ik naar den ouden heer. Ik vertelde hem 't een en ander van je; en toen hij hoorde dat je pas ziek was geweest, zei hij: „Dan zullen we er ook maar

wat chocolade bij doen; die zal dat jongmensch dan ook wel kunnen gebruiken. En als hij op reis moet, zal wat klinkende munt hem ook niet onwelkom zijn." — Samen hebben wij toen maar dadelijk alles ingepakt; en hoewel het al tamelijk laat was, nam ik toch gaarne op me, het je dienzelfden avond nog te brengen. Zoo kwam ik met mijn koffertje hier. Je juffrouw verwees me naar je kamer. En toen ik op mijn kloppen geen gehoor kreeg, was ik maar zoo vrij, zonder verlof je deur open te doen en bintegaan. Je lag zoo gerust te slapen, dat ik het niet over m'n hart kon krijgen om je wakker te maken; en dus ben ik maar silletjes alleen aan het uitpakken gegaan. Ziezoo, dacht ik, nu zal hij het morgen wel vinden. 't Leek me zóó nog wèl zoo aardig. Maar een kleine aanwijzing voor wien het bestemd was, mocht er, vond ik, toch wel bij. Daarom schreef ik dat briefje, dat je zeker wel op je tafel hebt vinden liggen."

„Ja zeker; die woorden uit Psalm 127 bedoelt u: De Heer geeft het Zijnen beminde als in den slaap."

„Juist. 't Was het eerste waar mijn oog op viel, toen ik den Bijbel opensloeg, die op tafel lag. Kijk, dacht ik, dat is juist een mooi adres; dat noemt en Afzender en geadresseerde. Ik scheurde een blaadje uit mijn zakboekje, en schreef er bij je nachtlichtje dat Bijbelwoord op, als verklaring van wat je 's morgens zou vinden. — En nú zeg ik niets meer, dan alleen, dat ik zelden aardiger karweitje bij de hand heb gehad dan dat van gisteravond." — En met een vergenoegd lachje wreef de goede schilder zich de

handen, zich nog verkneukelend bij het vertellen er van.

Zijn toehoorder glimlachte ook, terwijl hij met een hartelijken handdruk zijn dank uitsprak. Maar 't was met tranen in de oogen; want hij bracht het alles in verband met wat er aan voorafgegaan was. „Wie zich des armen ontfermt, leent den Heere,” klonk het weer in zijn hart. En diep was hij geroerd bij de gedachte aan de milde, wonderbare en verrassende wijze, waarop zijn trouwe God het Hem geleende terugbetaald had.

IV

Jaren verliepen. De student had zijn hartewensch verkregen en was nu *dominee* Ludwig, al langer dan het vierde van een eeuw. Op een mooi dorpje in de Zwitsersche bergen had hij zijn eigen kerkje en pastorie, en zijn eigen gemeente. En hij was er zeer geliefd, want hij was een goede herder voor de hem toevertrouwde kudde; een ijverig verkondiger van de liefde van zijn hemelschen Meester, en van het geluk dat er is in het dienen van Hem.

En daarvan getuigden niet alleen zijn woorden, maar ook zijn daden; ja zelfs zijn vriendelijk, opgeruimd gezicht, dat altijd stond als van iemand, wien zoo pas een buitengewoon geluk te beurt was gevallen, gelijk zijn vrienden plachten te zeggen.

En welbeschouwd was dat ook zoo. Maar het was een geluk dat, dank zij Gods genade, voor een ieder onzer verkrijgbaar is, als we het ernstig zoeken; het geluk dat bestaat in de wetenschap: Jezus is de mijne en ik ben de Zijne. Dát wist dominee Ludwig, en die wetenschap was voor hem een bron van altijd nieuwe, steeds toenemende blijdschap, ondanks alle moeiten, zorgen en kruis, waarvan ook hij ruim zijn deel heeft gehad in zijn lange leven. Het „Verblijdt u *in den Heer* te allen tijd”, dat de Apostel Paulus zijn gemeente te Filippi toeriep, leek hem dan ook niet zoo'n moeilijk bevel als velen anderen menschen.

Aardsche goederen bezat deze gelukkige man niet veel. De beurs van den dominee had dikwijls maar al te veel overeenkomst met het platte geldbuideltje van den vroegeren student; maar het vriendelijke milde hart van dezen was met de jaren ook niet veranderd.

Dominee Ludwig kon nog maar geen nooden zien, op welk gebied dan ook, zonder, waar het hem éénigszins mogelijk was, te helpen; en we moeten het de zuinige huismoeder maar niet al te kwalijk nemen, als ze wel eens een beetje een bedenkelijk gezicht zette, wanneer haar man zijn hart weer zoo aan het woord liet, terwijl ze er zelf zoo schraaltjes bijzaten. Maar het kwam toch altijd goed uit, en ten slotte verloren ze er nooit bij.

Ze hadden een zoon, Johan, die óók voor dominee studeerde, zooals vroeger zijn vader, en, als deze, ook uit geen al te ruime beurs.

Johan was een goede, werkzame jongen; en de brieven, die hij naar huis schreef, werden altijd door zijn ouders met blijdschap begroet. Maar eens kwam er toch een, die hun meer zorg dan blijdschap verschaftte. Johan schreef namelijk om geld, want hij had niets meer. Vijf-en-zeventig gulden had hij noodig. En er was haast bij ook; want kwam het niet gauw, dan zou hij daardoor, ook wat zijn studie betrof, in groote ongelegenheid geraken.

De ouders kenden hun zoon te goed om niet te weten, dat hij geen cent onnoodig zou uitgeven, en wenschten dus niets liever dan het hem zoo gauw mogelijk te zenden. Maar waar moest het vandaan komen? Dat was de vraag. Vaders geldlaadje was op dat oogen-

blik zoo goed als ledig. Moeder had ook niet veel meer in haar beurs. En toen ze alles en alles bij elkaar hadden gelegd, bleek, dat ze nog niet eens zooveel dubbeltjes rijk waren als hun zoon guldens noodig had.

Vader Ludwig wist niet best raad. Zijn jongen moest geld hebben; hijzelf bezat het niet; en op het dorp was niemand, aan wien hij het ter leen durfde vragen.

Toen deed hij, wat hij gewoon was in elke moeilijkheid te doen: hij ging met zijn nood tot zijn rijken Vader in den Hemel. Evenals eenmaal koning Hiskia, legde ook hij den ontvangen brief den Heere voor, met een dringende bede om hulp en uitredding.

Maar — *Bid en werk* was zijn leus. En dus ging hij, na gebeden te hebben, nog eens rijpelijk aan het overwegen, wat hem nu verder te doen stond.

Den eenigen uitweg echter dien hij vinden kon was, het geval aan een vriend bekend te maken, die in dezelfde stad woonde, waar zijn zoon studeerde, en dezen te verzoeken, hem het benoodigde te willen leenen en zijn zoon ter hand te stellen.

Hij zag er erg tegen op, want hij hield er niet van, anderen om geld lastig te vallen. Maar, het kon niet anders; en wat doet een vader al niet voor zijn kind! De brief werd dus geschreven, in de hoop, dat er spoedig een gunstig antwoord op komen mocht. Biddend bracht hij hem naar de post.

„Zoo, Dominee, 't is goed dat u zelf komt!” begroette hem de beambte, toen hij het postkantoor binnentrad. „Er is zoeven een brief met geld voor u aangekomen.”

Dominee Ludwig stond verbluft. „Nu al antwoord?!“ flitste het één ondeelbaar oogenblik door zijn hoofd. Maar een volgend moest hij lachen om zijn eigen dwaasheid. Hij stond immers nog met het verzoek in de hand!

„Een brief met geld?“ herhaalde hij ongeloovig. „Ik ben op 't oogenblik van niemand geld wachtende. Dat zal dus wel een vergissing zijn.“

„Toch niet, Dominee; zie maar. Duidelijk uw adres. Aangegeven waarde vijf-en-zeventig gulden. Als 't u belieft.“

Vijf-en-zeventig gulden! Een schok doortrilde den goeden man toen hij die som hoorde noemen en tegelijk de brief hem overhandigd werd. Werktuiglijk nam hij hem aan. Hij kon maar niet gelooven dat hij voor hem was, en gunde zich nauwelijks den tijd de enveloppe open te scheuren.

Ja, waarlijk, daar lagen ze vóór hem, in bankpapier, de zoo noodige vijf-en-zeventig! „Gij hoort het gebed!“ jubelde het in hem. Maar door wie had zijn God hem dan toch deze heerlijke uitkomst beschikt?

Dat moest de brief uitwijzen, die er bijging. Hij was van een hem onbekende hand. „Lieve vaderlijke vriend,“ stond er boven; en er onder: „Uit kinderlijke liefde en dankbaarheid. Uwe . . . .“ en dan de naam.

Bij het lezen van dien naam steeg Dominee's verwondering nog hooger, want het was die van een arm meisje, de dochter van een vriend uit zijn jonge jaren, die vroeg gestorven was en vier onverzorgde kinderen had achtergelaten, drie jongens en een

meisje. De moeder was ook al dood. Dominee Ludwig had zich het lot van die weezen aangetrokken en ze zooveel mogelijk voortgeholpen. Het meisje was nu als kamenier bij een voorname familie in Duitschland in dienst; de drie broers waren kort na elkander gestorven.

De oudste had, nu twaalf jaar geleden, eens in dezelfde moeilijkheid verkeerd als waarin zijn Johan zich nu bevond. Hij had toen ook geen geld meer om zijn studie voort te zetten, en was in dien nood tot dominee Ludwig gevluht om hulp en raad.

Deze had destijds een som van vijf-en-zeventig gulden uitgezet in een als zeer soliede bekend staande Bank — een spaarduitje voor den tijd, dat zijn Johan zou gaan studeeren. En toen daar nu die arme student tot hem kwam, waren zijn eerste gedachten geweest: „Die zou *hij* nu mooi kunnen gebruiken.”

Hij had echter niet maar zoo ineens kunnen besluiten ze hem te geven; ze waren immers voor zijn eigen jongen bestemd. Maar dan had hij weer aan zijn eigen studententijd gedacht, en hoe hij toen zelf dikwijls in het nauw had gezeten en er uit was geholpen; en toen had hij niet lang meer gearzeld. „Kom,” dacht hij, „wie zich des armen ontfermt, leent den Heere. *Mijn* jongen heeft ze nog niet noodig; en de morgen zal voor het zijne zorgen, zegt de Schrift.” En toen was dominee Ludwig naar de Bank gegaan, had het geld gelost, en er zijn beschermeling mee geholpen. — Kort daarop ging de zoo hoog-geroemde Bank bankroet. Had onze dominee zijn geld niet teruggehaald, dan zou hij het dus tóch kwijt zijn geweest, maar zonder de voldoening, er een ander gelukkig mee te hebben gemaakt.

Nóg vóór het einde van zijn studietijd stierf evenwel het jonge mensch. Zijn beide broers, die ook nog in hun leertijd waren, volgden hem betrekkelijk spoedig. En zoo verdween voor hun vriend alle kans, om iets van het geleende terug te zien.

Maar de goede man maakte het er zich volstrekt niet moeilijk over, en dacht er al lang niet meer aan, toen de pas ontvangen brief van hun zuster er hem opeens aan kwam herinneren.

Vluchtig liep hij hem door en stak hem toen in zijn zak, mèt dien aan zijn vriend, die nu vanzelf niet verzonden behoefde te worden. En toen haastte hij zich huiswaarts, om het blijde nieuws aan zijn vrouw te vertellen.

V.

Moeder Ludwig zag al aanstonds aan de manier, waarop haar man haar door het raam toeknikte toen hij het tuinhekje binnentrad, dat er iets bijzonders was gebeurd, en kwam hem al tegemoet, benieuwd wat ze te hooren zou krijgen. Dat het iets heel goeds moest zijn, begreep ze wel. Maar zóó'n verrassing! Ze kon haar oogen niet gelooven toen ze hem de bankpapiertjes vóór haar op de tafel zag uitspreiden, en zette zich vol spanning tot luisteren toen hij haar ging voorlezen:

„Lieve vaderlijke Vriend! — Hoewel ik altijd met dankbaarheid aan u gedacht en om Gods zegen voor u gebeden heb, zijn mijn gedachten in de laatste dagen toch op een bijzondere wijze met u bezig geweest. Het is mij voortdurend een oorzaak van groote droefheid geweest, te bedenken dat, daar al mijn broeders gestorven zijn vóór zij iets verdienen konden, en ikzelf, in mijn nedérijge betrekking, maar weinig besparen kan, wij nooit de schuld zouden kunnen afdoen, die, wegens het door u aan mijn broeder geleende, nog op ons rust. Vooral de gedachte dat, nu uw zoon, naar ik hoorde, op de Akademie is, u dat geld misschien noodig hebt, bezwaarde mij; en, hoe het komt weet ik niet, maar gisteren kreeg ik het er zóó kwaad mee, dat ik me niet weerhouden kon er om te schreien. Juist kwam de Gravin binnen, uit de

kamer er naast; en toen ze mijn tranen zag, vroeg ze mij dadelijk naar de reden van mijn droefheid. En toen heb ik haar maar alles verteld; — hoe goed u voor ons, arme weezen, geweest was; en hoe mijn broers altijd gehoopt hadden, als ze eenmaal in de verdiensten waren, u tenminste de geldschuld te kunnen afdoen; maar hoe zij alle drie voor dien tijd gestorven waren; en hoe mij de gedachte kwelde, dat *ik* het nooit zou kunnen doen, ofschoon ik wel begrijpen kon, dat u het geld voor uw eigen zoon toch zeer noodig moest hebben. — Dat Mevrouw de tusschendeur opengelaten had, merkte ik later pas. — Nu logeert er sedert eenige dagen een dame op het kasteel, Barones v. B. En verbeeld u, even nadat mijn Mevrouw de kamer weer verlaten had, kwam die dame naar me toe met vijf-en-zeventig gulden. „Ziedaar, kind,” zei ze, „die mag je aan je vriend, dominee Ludwig, zenden. Ik kan heusch niet helpen dat ik gehoord heb, wat je aan de Gravin hebt verteld, want de deur stond open. Maar ik ben met dat al toch heel blij dat ik het weet; en ik dank den Heer, dat Hij mij in de gelegenheid heeft gesteld, je verdriet weg te nemen.” — U kunt begrijpen, lieve Dominee, hoe gelukkig ik was, en hoe ik mij gehaast heb, mij van die heerlijke taak te kwijten . . .”

En *wij* begrijpen het ook, zelfs zonder den brief tot het einde toe aan te hooren. En dat vader Ludwigs stem onder het voorlezen van aandoening trilde, en Moeders oogen onder het luisteren niet droog bleven, bij dit nieuwe blijk van Gods zorgende liefde voor Zijn kinderen, begrijpen we óók heel goed.

„God is goed, vrouw,” waren de weinige woorden,

die Dominee na het lezen zeggen kon; en daarmee zei hij eigenlijk *alles*. Toen, langzaam den brief dicht vouwend, haalde hij met grooten nadruk dat kostelijk woord uit de profetie van Jesaja aan: „Eer zij roepen zal Ik antwoorden.”

„Ja,” knikte zijn vrouw. „Uw Vader weet wat gij van noode hebt, eer gij Hem bidt.”

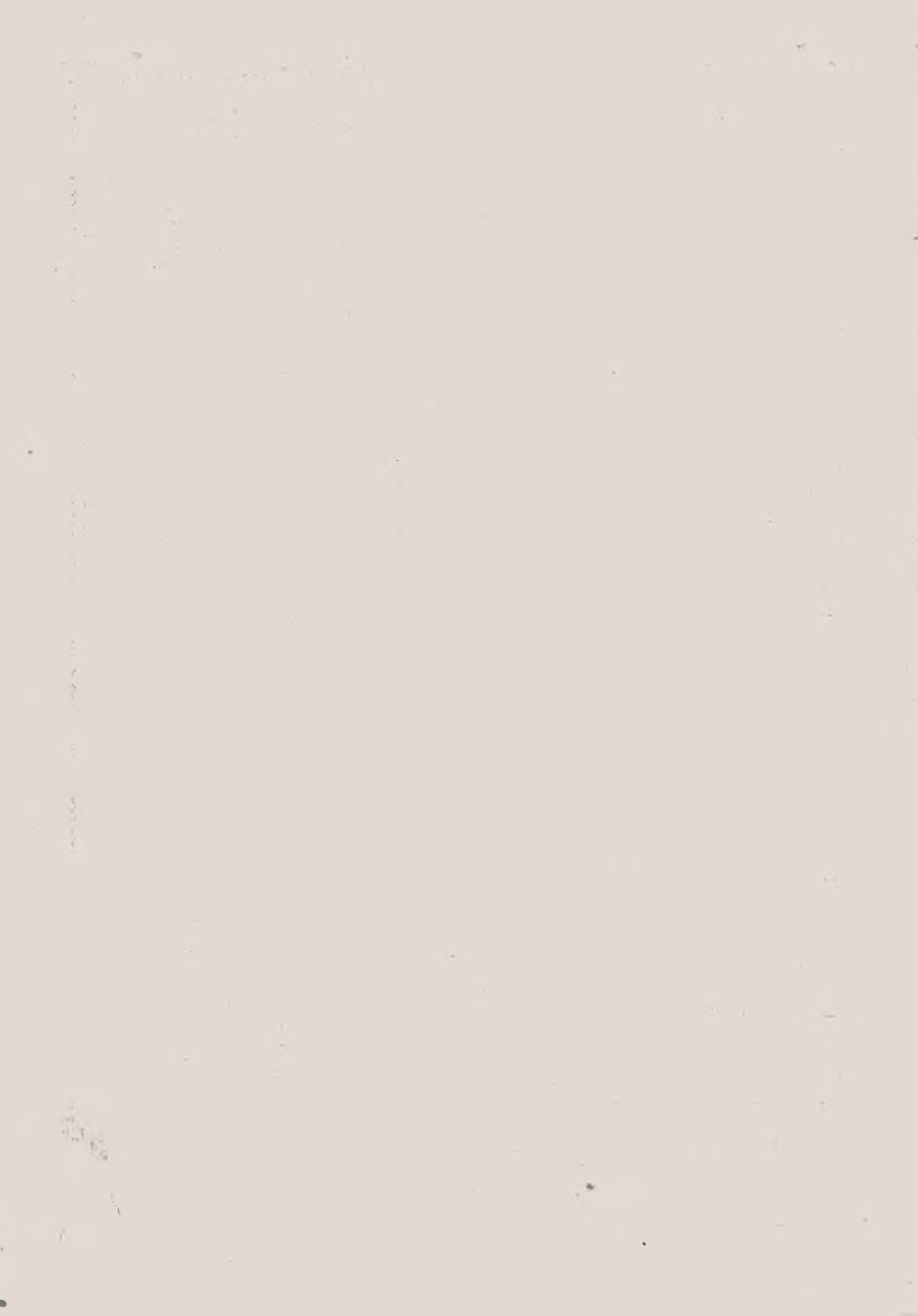
En zooals er eerst door die twee menschen geboden was, zoo werd er nu gedankt en gejuicht in die nederige pastorie in de Zwitsersche bergen.

Ja, want zooals het was ten tijde van Israëls psalmdichters, zoo was het ook ten tijde van dominee Ludwig, nu ruim honderd jaar geleden, en zoo is het heden ten dage nõg:

Men hoort der vromen tent weergalmen
 Van hulp en heil, ons aangebracht;
 Daar zingt men blij, met dankbre psalmen:
 Gods rechterhand doet groote kracht!

Met een verruimd hart zette vader Ludwig zich thans opnieuw aan zijn schrijftafel. De brief aan zijn vriend, die hem zooveel zuchten had gekost, werd in stukjes gescheurd en naar de papiermand verwezen, en in plaats daarvan een ander velletje volgeschreven en verzonden aan zijn zoon, met het geld, voor hem thans van dubbele waarde, omdat het hem bij vernieuwing deed smaken en zien hoe goed de Heere is.

IMMER MOEDIG
BERGOPWAARTS